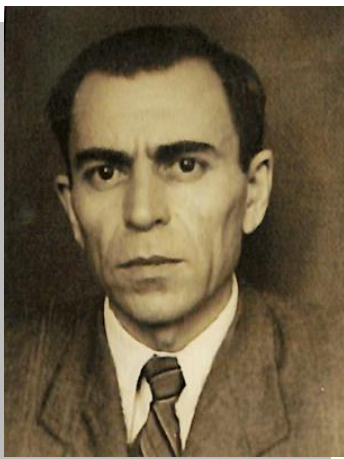

ТАРАМАНОВ ДМИТРО ДМИТРОВИЧ

Тараманов Дмитро Дмитрович (28.04(11.05) 1912, с. Малоянисоль Маріупольського повіту Катеринославської губернії; нині Маріупольський р-н Донецької обл. — 1988) — український бібліограф, бібліографознавець, науковець, кандидат історичних наук, доцент, заступник директора з наукової роботи Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка у 1944–1953 рр., завідувач кафедри бібліографії (1956–1978) Харківського державного інституту культури (ХДІК, нині Харківська державна академія культури, ХДАК), представник Харківської бібліографознавчої школи.

Народився в родині надазовських греків. Протягом 1928–1930 рр. навчався в Маріупольському фабрично-заводському училищі. У 1932 р. закінчив Бердянське педагогічне училище. У 1932–1934 рр. працював учителем у Маріупольській дитячій колонії ім. Ф. Дзержинського.

У вересні 1934 р. вступив на факультет бібліотекознавства Українського бібліотечного інституту в Харкові (нині Харківська державна академія культури), який закінчив з відзнакою у 1938 р. У 1941 р. завершив навчання в аспірантурі Московського державного бібліотечного інституту за спеціальністю «Бібліографія». У 1941 р. також читав лекції в Маріупольському міському комітеті КП(б)У. Упродовж жовтня 1941 до червня 1942 р. вчителював у Яманголинській середній школі (нині с. Махамбет, Казахстан).

Під час Другої світової війни був командиром стрілецької роти і батальйону, одержав кілька поранень. Мав державні нагороди: ордени Червоного Прапора, Червоної Зірки, Олександра Невського та шість медалей.

У 1944–1953 рр. обіймав посаду заступника директора з наукової роботи Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка (ХДНБ). Водночас з 1950 р. працював на кафедрі бібліографії ХДБІ, протягом 1956–1978 рр. був її завідувачем. 1 жовтня 1953 р. перейшов на педагогічну роботу до Харківського державного бібліотечного інституту (ХДБІ, згодом ХДІК). У 1978–1985 рр. обіймав посаду доцента кафедри галузевого бібліографознавства ХДІК.

Кандидат історичних наук. У 1968 р. захистив дисертацію в Харківському державному університеті (нині Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна) за темою «Велика Жовтнева соціалістична революція в Україні на сторінках історичних журналів 1920-х років». Наступного року йому присвоєно вчене звання доцента.

Дмитро Тараманов — автор понад 20 публікацій, серед яких — 8 підручників і навчально-методичних посібників, друковані курси лекцій, 5 наукових статей, 4 тези доповідей на наукових та науково-практичних конференціях, 2 енциклопедичні статті та рецензія. Серед найважливіших науково-теоретичних напрацювань Дмитра Тараманова — навчальний посібник «Українська радянська бібліографія» (1980). До його створення долучилися також знані науковці Харківської бібліографознавчої школи, зокрема І. О. Вовченко, О. П. Довгопола, Н. Ф. Королевич та ін. Дмитро Дмитрович був одним із перших в українському бібліографознавстві, хто розробляв теоретичні основи бібліографічного пошуку, класифікацію видів бібліографії та питання, пов'язані з рекомендаційною бібліографією.

У 1950–1960 рр. науковець входив до складу редакційних колегій збірників наукових статей, що видавалися на базі ХДБІ під різними назвами: «Труды», «Ученые записки», «Учені записки», «Наукові записки». Як і багато інших відомих українських бібліографознавців, Д. Д. Тараманов відіграв важливу роль у формуванні ключових теоретичних основ бібліографознавства, а також у становленні його організаційно-методичного

та теоретичного напрямів, що заклало основи для подальшого розвитку цієї науки.

Дмитро Тараманов помер у 1988 році. Точна дата та місце смерті невідомі.

Родина:

Дружина — [Богдан Кароліна Петрівна](#) — викладачка кафедри дитячої літератури ХДІКу, фахівчиня у галузі дитячого читання й методики роботи дитячих бібліотек.

Донька — Тараманова Кароліна Дмитрівна — фахівчиня в галузі бібліографії. Працювала головним бібліографом інформаційно-бібліографічного відділу та головним бібліотекарем відділу науково-дослідної роботи ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

Мав також сина Сергія та доньку Наталію.

Праці

1. Тараманов Д. Д. Библиотека государственная научная им. В. Г. Короленко / Д. Д. Тараманов // БСЭ / гл. ред. С. И. Вавилов. 2-е изд. М., 1950. Т. 5. С. 150.

2. Тараманов Д. Д. О справочно-библиографическом обслуживании читателей (Из опыта работы науч. б-к Украины) / Д. Д. Тараманов // Учен. записки Харьк. гос. библ. ин-та. Харьков, 1956. Вып. 2. С. 119–139.

3. Тараманов Д. Д. Про систематизацію суспільно-політичної літератури в рекомендаційних тематичних бібліографіях / Д. Д. Тараманов // Збірник учбово-методичних матеріалів / Харків. держ. бібл. ін-т ; ред. А. А. Ашукін. Харків, 1958. С. 41–58.

4. Тараманов Д. Д. Бібліографія / Д. Д. Тараманов // Укр. рад. енцикл. : [В 17 т.] / Голов. ред. М. П. Бажан. Київ, 1959. Т. 1. С. 547–548.

5. Тараманов Д. Д. Об основных видах библиографии / Д. Д. Тараманов // Сов. библиогр. 1960. № 5. С. 30–36.

6. Тараманов Д. Д. До питання про теорію бібліографічного розшуку // VI звітно-наукова конференція: підсумки наук. роботи за 1961 р. : прогр. і тези доп. (24–26 січ. 1962 р.) / Харків. держ. бібл. ін-т. Харків, 1962. С. 25–26.
7. Тараманов Д. Д. Історичні журнали 20-х років / Д. Д. Тараманов ; М-во культури УРСР, Харків. держ. ін-т культури. Харків : ХДІК, 1968. 31 с.
8. Тараманов Д. Д. Види бібліографій суспільно-політичної літератури / Д. Д. Тараманов. Харків : Вид-во Кн. палати України, 1968. 64 с.
9. Українська радянська бібліографія : навч. посіб. для студентів ін-тів культури / І. О. Вовченко, О. П. Довгопола, Н. Ф. Королевич та ін. ; за ред. Ф. К. Сарани, Д. Д. Тараманова. Київ : Вища шк., 1980. 263 с.

Джерела

1. Гуменчук А. В. Вища бібліотечно-інформаційна освіта: еволюційні трансформації та закономірності розвитку : монографія / Анатолій Гуменчук. Київ : Ліра-К, 2024. 283 с.
2. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1947–1998). Ч. 1 : бібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: С. В. Євсеєнко та ін.]. Харків : ХДАК, 2000. 398 с. Про Д. Д. Тараманова: С. 294–295.
3. Каністратенко М. М. Участь випускників і студентів Академії у Великій Вітчизняній війні (за матеріалами фондів архіву та музею ХДАК) // Двадцять перші Сумцовські читання : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. «Музей у глобальному світі: інновації та збереження традицій», присвяченої 95-річчю з часу заснування Харківського історичного музею, 17 квіт. 2015 р. / Харків. іст. музей. Харків : Майдан, 2015. С. 21–28.
4. Соляник А. А. Флагман бібліотечно-інформаційної освіти України / А. А. Соляник // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Харків, 2009. Вип. 27. С. 74–83.

5. Тодорова Є. Дмитро Дмитрович Тараманов // Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи: (до 90-річчя ХДАК) : кол. монографія / авт. кол.: А. А. Соляник, В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко та ін. Харків : ХДАК, 2019. С. 60–64.
6. Тодорова Є. М. Харківська бібліографознавча школа: внесок у розвиток українського бібліографознавства // Вісн. Харків. держ. акад. культури. 2011. Вип. 34. С. 120–128.
7. Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко [та ін.]. Харків : ХДАК, 2009. 196 с.
8. Шейко В. М. Харківська бібліотечна наукова школа: історико-генетичний вимір / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Харків, 2011. Вип. 34. С. 56–73.
9. Шейко В. Харківська наукова школа книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства: система комунікаційних зв'язків / В. Шейко, Н. Кушнарєнко, А. Соляник // Вісн. Кн. палати. 2012. № 10. С. 40–45.
10. Архів ХДАК. Тараманов Дмитро Дмитрович. Особова справа. Почато 7 вересня 1950 р. – закінчено 31 грудня 1985 р. Ф. 1. Оп. 1-л. Спр. 11057. Арк. 1–50.
11. Архів ХДНБ ім. В. Г. Короленка. Личные дела уволенных сотрудников. Тараманов Дмитро Дмитрович. Ф. 1. Оп. 1-л. Спр. 36. Арк. 174–179.

Лобойко Олена Анатоліївна

Статтю створено 08.09.2025